

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Дипломна робота
магістра

з теми: **«РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЧЕРЕЗ
ТЕМАТИЧНИЙ КОНТЕКСТ»**

Виконала: здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти,
PO1-M22 групи
спеціальності 013 Початкова освіта
Малишевська Юлія В'ячеславівна

Керівник:
Олинець Тетяна Василівна,
кандидат педагогічних наук, старший
викладач кафедри теорії та методик
початкової освіти

Рецензент:
Городиська Оксана Миколаївна,
кандидат педагогічних наук, старший
викладач

Кам'янець-Подільський – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	8
1.1. Контекстний підхід у процесі навчання іноземної мови.....	8
1.2. Концептуальні засади використання засобів навчання для розвитку іношомовної мовленнєвої діяльності.....	14
1.3. Інтегрованість навчання видів іношомовної мовленнєвої діяльності молодших школярів	19
1.4. Реалізація видів іношомовної мовленнєвої діяльності в початковій школі	27
РОЗДІЛ II. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ОСНОВІ ТЕМАТИЧНОГО КОНТЕКСТУ	35
2.1. Методика використання контекстного матеріалу для розвитку усіх видів мовленнєвої діяльності.....	35
2.2. Перевірка ефективності формування іношомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів засобами тематичного контексту	43
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63

ВСТУП

Актуальність дослідження. Зростаюча потреба у спілкуванні та співпраці між різними країнами світу, сучасний розвиток кроскультурної взаємодії вимагає суттєвих змін у підході до вивчення іноземної мови. Пошук оптимального шляху вирішення проблем в галузі іншомовної освіти висуває на перші позиції ідею про доцільність та ефективність використання методів та засобів, які б сприяли зникненню мовного бар'єру.

Відповідно до Державного стандарту метою іншомовної освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти усіх рівнів.

Компетентнісно орієнтоване навчання іноземних мов можна визначити як навчання, спрямоване на комплексне оволодіння учнями ключовими компетентностями, котрі забезпечують їхню підготовку до комунікації з урахуванням різних ситуацій спілкування.

Згідно чинної програми з іноземної мови, формування в учнів кожного класу певного рівня комунікативної компетентності включає такі компоненти: мовленнєвий, лінгвістичний (мовний), соціолінгвістичний.

Мовленнєва компетентність передбачає розвиток мовленнєвих умінь у чотирьох видах діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні, письмі. Це володіння способами формування і формулювання думок за допомогою іноземної мови, а також здатність практично використовувати мову в процесі спілкування у визначених мовленнєвих ситуаціях.

Процес навчання є двобічним, він об'єднує діяльність викладача і студентів, спрямовану на вивчення мови, і залежить не тільки від принципів, які покладено в основу навчання, методів, які забезпечують ефективність навчального процесу, а й засобів, які залучаються для організації навчання.

Підручники є основним засобом навчання у шкільній практиці навчання мов. Відомо, що підручники з вивчення іноземної мови структуровані за

тематичним принципом. Тематичний розділ підручника – це його структурна макроодиниця, зміст якої зазвичай організовується у межах однієї теми спілкування.

Використання тематичного матеріалу під час роботи із чотирма видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, письмо, читання) не тільки створює навчальний тематичний контекст для оволодіння навичками аудіювання, говоріння, читання та письма, а й сприяє розвитку асоціативності, запам'ятовування в процесі вивчення іноземних мов.

Вітчизняна та зарубіжна педагогіка і методика володіють значною теоретично-методичною базою дослідження мовленнєвої компетентності у студентів, зокрема англійської. Сучасні праці вчених присвячені вивченню формування мовленнєвої компетентності у закладах освіти (Д. Бірд, Г. М. Мешко), сутності мовної комунікації (Ф. Кортеген, О. В. Яшенкова), методиці навчання іноземної мовленнєвої діяльності (С. Бурнс, О. Б. Тарнопольський).

Актуальність питання зумовила вибір теми дипломної роботи: **«Розвиток іноземної мовленнєвої компетентності молодших школярів через тематичний контекст».**

Об'єктом дослідження є процес формування мовленнєвих умінь та навичок молодших школярів у курсі іноземної мови (англійської) на початковому етапі.

Предметом дослідження є методичне забезпечення формування мовленнєвої компетентності учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови засобами використання тематичного контексту.

Мета дослідження полягає у створенні обґрунтованої методики використання навчального тематичного контекстного матеріалу для інтенсифікації оволодіння іноземною мовленнєвою компетентністю на уроках англійської мови учнями 4 класу, та її експериментальній перевірці.

Гіпотеза дослідження: сформованість мовленнєвих умінь та навичок учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови покращиться в результаті цілеспрямованої роботи за умов:

а) педагогічно організованого і відповідно мотивованого засвоєння та розуміння молодшими школярами усіх видів іншомовної мовленнєвої діяльності на основі тематичного контексту;

б) цілеспрямованого застосування спеціально розробленої системи роботи на основі тематичного контексту для розвитку усіх видів іншомовної мовленнєвої компетентності.

Мета й гіпотеза потребували розв'язання таких **завдань дослідження:**

1. з'ясувати ступінь розробки досліджуваної проблеми в лінгво-методичній та психолого-педагогічній літературі;

2. проаналізувати стан формування іншомовної мовленнєвої компетентності учнів початкової школи в практиці шкільного навчання;

3. дослідити вплив тематичного контекстного матеріалу на формування іншомовної мовленнєвої компетентності учнів 4 класу;

4. розробити систему роботи на основі тематичного контекстного матеріалу для формування іншомовної мовленнєвої компетентності учнів 4-го класу.

Організація дослідження. Експериментальне дослідження проводилося на базі Кам'янець-Подільського ліцею №2 ім. Т. Г. Шевченка. У ньому брали участь учні 4-А (27 учнів, контрольна група) та 4-Б (26 учнів, експериментальна група) класів.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані такі методи дослідження: теоретичні (аналіз та узагальнення літературних джерел та вивчення спеціальної літератури); емпіричні (спостереження за навчально-виховним процесом, бесіди з учителями й учнями, анкетування учнів, вивчення результатів рівня сформованості іншомовної мовленнєвої компетентності, педагогічне тестування, педагогічний експеримент); статистичні (метод математичної статистики).

Наукова новизна визначається теоретичною обґрунтованістю, дидактичною доцільністю та експериментальною доведеністю можливості використання тематичного контексту у формуванні іншомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів. Зокрема, виявлено особливості навчання іншомовного спілкування на уроках іноземної (англійської) мови на основі контекстного підходу; уточнено та конкретизовано умови підвищення ефективності сприйняття видів іншомовної мовленнєвої діяльності; визначено особливості роботи на основі контекстного підходу; розроблено методичку розвитку іншомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів на основі тематичного контексту.

Практичне значення полягає у виявленні ефективних методів і прийомів із використанням тематичного контекстного матеріалу, який сприяє формуванню іншомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів, у розробці конкретних рекомендацій для вчителів початкових класів. Одержані результати можуть бути використані в практиці викладання іноземної (англійської) мови в школі, при створенні нових навчально-методичних комплексів з іноземної (англійської) мови для початкових класів.

Апробація роботи. Основні положення і результати представлено на: VI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми й інноваційні технології навчання» (15-16 березня 2023 року) із доповіддю «Розвиток іншомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів засобами комунікативних ситуацій»; звітній конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (4-5 квітня 2023 р., Кам'янець-Подільський) із доповіддю «Використання тематичного контексту для розвитку іншомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів» та обговорено на засіданнях кафедри теорії та методик початкової освіти (2022-2023 н. р.) Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (65 позицій). Загальний обсяг роботи – 70 с.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі здійснено нове розв'язання актуальної проблеми розвитку іншомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів через тематичний контекст, що виявляється в обґрунтуванні умов педагогічно організованого навчального процесу на основі контекстного підходу за тематичним принципом для розвитку іншомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів.

Результати проведеного дослідження підтвердили ефективність вирішення поставлених завдань і дали підстави для формулювання таких висновків.

З'ясовано, що контекстне навчання тісно пов'язане з комунікативним підходом, який передбачає мовленнєву спрямованість навчання іноземної мови як засобу спілкування і взаємодії людей. Навчання, побудоване відповідно до комунікативного підходу, характеризується ситуативністю і функціональністю. Це означає, що на заняттях створюються ситуації, які максимально наближені до реальних умов комунікації.

Визначено основні принципи контекстного: педагогічне забезпечення особистісного включення в навчальну діяльність, моделювання змісту та форм навчальної діяльності, проблемності змісту навчання, адекватності форм організації навчальної діяльності, провідної ролі спільної діяльності, міжособистісної взаємодії, відкритості.

Основною перевагою контекстного навчання виявлено: здобувачі освіти перебувають у діяльнісній позиції щодо розв'язання змодельованих ситуацій в інтерактивній формі.

Із позицій контекстного підходу принцип ситуативності в комунікативному підході трансформується у викладання мови професійно заданими ситуаціями, які є основою організації професійної мовної підготовки в контекстному навчанні.

Навчання іноземних мов контекстного типу спрямоване на вирішення головного комунікативного завдання: активізація комунікативних можливостей в ситуаціях реального спілкування.

На думку науковців, здобувачі освіти мають бути постійно включеними в професійно орієнтовану діяльність, яка потребує їхньої інтелектуальної активності в напрямку засвоєння всіх видів мовленнєвої діяльності.

Запропоновано розглядати іншомовну мовленнєву діяльність в контекстному підході через призму семіотичної моделі: робота з вокабуляром, комунікативні вправи, робота з основними текстами задля накопичення інформації, комунікативні вправи до основних текстів.

Одним з основних навчальних засобів у спільній діяльності викладача і студентів, спрямованій на вивчення мови та формування навичок міжкультурного спілкування, є сучасний підручник або посібник.

Процес навчання є двобічним, він об'єднує діяльність викладача і студентів, спрямовану на вивчення мови, і залежить не тільки від принципів, які покладено в основу навчання, методів, які забезпечують ефективність навчального процесу, а й засобів, які залучаються для організації навчання.

У методиці навчання іноземних мов до засобів навчання висуваються певні вимоги: виступати в матеріальній формі, тобто бути таким засобом праці, який забезпечує реалізацію спільної діяльності викладача і студента в процесі навчання іноземної мови та сприяє цілям навчання.

Кожний підручник ґрунтується на засадах певної методичної концепції, а відтак основні її положення мають адекватно відобразитись у змісті діяльності як викладача, так і студентів. Особливістю занять з іноземної мови є їх соціокультурна спрямованість та комбінаторність. У їх змісті комбінуються різноманітні види навчальної роботи з метою засвоєння мови (фонетики, лексики, граматики) і оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом).

Вважається, що організація роботи з підручником на занятті буде ефективною та сприятиме формуванню навичок міжкультурного спілкування за наявності певних дидактичними умов: робота з підручником має бути попередньо спланованою, і розглядати її необхідно у двох взаємопов'язаних аспектах: для вивчення і закріплення нового матеріалу, повторення, систематизації та узагальнення вивченого матеріалу; для самостійної

навчальної діяльності студентів. Традиційно підручники організовані за тематичним або ситуативно-тематичним принципом у розділи, які є відносно закінченими відрізками змісту навчання чотирьох видів мовленнєвої діяльності: говоріння, сприйняття мови на слух, читання та письмо, що й створює тематичний контекст для навчального матеріалу (завдань).

Одним із методичних принципів навчання англійської мови у початковій школі є принцип інтеграції, який зумовлює інтегроване засвоєння як різних аспектів мови, її фонетики, лексики, граматики, так і чотирьох видів мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, аудіювання та письмо.

Найважливішим етапом вивчення іноземної мови у школі є застосування комунікативно-орієнтованого підходу саме у початковій ланці. В початковій школі закладаються основи володіння іноземною мовою: формуються початки фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок та вмій аудіювання, говоріння, читання та письмо.

Метою навчання іноземної мови у школі є формування комунікативної компетентності учнів, яка реалізується у здатності до мовного спілкування та дозволяє реалізувати їхні знання, уміння, навички для розв'язання конкретних комунікативних завдань в реальних життєвих ситуаціях.

В процесі вивчення іноземної мови не має бути місця для таких процесів, як зазубрювання, бездумне завчання текстів на іноземній мові, що не мають практичної цінності для майбутньої життєдіяльності школярів. Вони мають бути підготовлені на основі якісного сучасного аутентичного навчального матеріалу до свідомого використання іноземної мови в подальшому житті та навчанні.

Чинні програми передбачають формування в здобувачів певного рівня вивчення мови комунікативної компетентності, яка включає такі компоненти: мовленнєвий, лінгвістичний (мовний), соціолінгвістичний.

Мовленнєва компетентність, яка передбачає розвиток мовленнєвих умінь у чотирьох видах діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні, письмі.

У фокусі нашого дослідження знаходиться розвиток іншомовної мовленнєвої компетентності учнів початкових класів. Подано критерії

розвитку мовленнєвих вмінь та навичок молодших школярів згідно навчальних програм.

Наведено фрагментальні зразки використання іншомовного контекстного навчального матеріалу для реалізації комунікативної мети в зімітованій ситуації.

Виділено 4 види контексту: реальний, реалістичний, потенційний, уявний, які є апріорі тематичними, адже наповнені змістовою складовою на певну тематику.

Тематичний контекст прив'язаний до розвитку того чи іншого виду мовно-мовленнєвої діяльності: читання, аудіювання, письмо, говоріння, граматику чи лексику і слугує асоціативним інструментом, адже всі вищеперераховані види потрібні аби вживати їх в певних реальних комунікативних ситуаціях.

Експериментальне дослідження проводилося на базі Кам'янець-Подільського ліцею №2 ім. Т. Г. Шевченка. У ньому брали участь учні 4-А (27 учнів, контрольна група) та 4-Б (26 учнів, експериментальна група) класів.

Вивчено стан проблеми використання контекстного підходу у вивченні іноземних мов у педагогічній теорії і практиці. Визначено суть поняття «контекстний підхід», «тематичний контекст», їх дидактичну цінність, розглянуто застосування видів мовленнєвої діяльності на основі контекстного тематичного підходу та методика роботи з ним; створено систему роботи на основі тематичного контекстного підходу, яка покликана удосконалити процес формування іншомовних мовленнєвих навичок, полегшити сприйняття іншомовного навчального матеріалу та мотивувати молодших школярів до вивчення іноземної мови; апробовано окремі її елементи, внесено корективи.

Здійснено експеримент відповідно до розроблених технологій удосконалення іншомовних мовленнєвих умінь та навичок учнів 4 класу. Передбачено проведення уроків у контрольному класі за традиційною методикою, а в експериментальному – за експериментальною, зрізових робіт в обох класах. Переверено ефективність методики формування іншомовних

умінь та навичок; визначено ефективність розробленої системи роботи з формування іншомовних умінь та навичок на основі тематичного контекстного матеріалу учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови. Оцінюючи результати експериментального дослідження, з'ясовано, які зміни відбувалися в іншомовних мовленнєвих навичках учнів 4-го класу у процесі організації систематичного представлення, використання чотирьох видів мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, аудіювання, письма) в одному тематичному контексті (в межах однієї лексичної теми) на уроках англійської мови. Застосовуючи різні методи дослідження (анкетування, спостереження, бесіди), які застосовувалися на підсумковому етапі експерименту, отримано результати, які підтвердили істинність нашого припущення. Наприкінці дослідження учням обох класів запропоновано завдання для опитування, побудовані за вимогами навчальної програми до іншомовних мовленнєвих умінь і навичок четвертокласників.

Порівнюючи результати даних з вихідним рівнем сформованості іншомовної мовленнєвої компетентності учнів 4-х класів, можна сказати, що в експериментальному 4-Б класі цей показник підвищився після впровадження тематичного контекстного матеріалу в навчальний процес з вивчення англійської мови. У цьому класі підвищилася кількість учнів із високим рівнем на 15%, кількість учнів із достатнім рівнем на 4%, середнім на 4%, зменшилася кількість учнів із низьким рівнем на 7%, що свідчить про ефективність експериментальної роботи.

Отже, реалізована методика формування іншомовних мовленнєвих умінь та навичок учнів 4-го класу на уроках іноземної (англійської) мови засобами тематичного контекстного матеріалу передбачала системний розвивальний вплив на різні складові цього багатогранного процесу. Аналіз даних, отриманих у результаті дослідження, свідчить про ефективність використання тематичного контексту для підвищення рівня сформованості іншомовних мовленнєвих умінь та навичок молодших школярів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Активізація комунікативного підходу на уроках англійської мови (з досвіду роботи). URL: http://school3loz.clan.su/_ld/0/10_Kaschejeva.pdf (дата звернення: 12.06.2023).
2. Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови: Монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2010. 137 с.
3. Бубнів А. Аудіювання як вид іншомовної мовленнєвої діяльності. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/18956/1/50_Bubniv.pdf (дата звернення: 14.03.2023).
4. Буренко В. Основні аспекти формування ключових компетентностей учнів на уроках іноземної мови. Іноземні мови в школах України. 2018. № 1. С. 2-12.
5. Буренко В. Стратегічні напрямки розвитку сучасної шкільної іншомовної освіти // Іноземні мови в сучасній школі. 2012. №4. С. 28-33.
6. Вакуленко О. Як організувати ефективне навчання // English. 2009. №23. С. 3-4.
7. Вашуленко М. С. Компетентнісний підхід до перевірки мовних і мовленнєвих знань молодших школярів // Початкова школа. №1. 2009. С. 15.
8. Вишневська К. Контекстне навчання іноземної мови як чинник успішності формування професійної компетенції майбутніх фахівців економічного профілю. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2013. № 8. Ч. 2. С. 143-151.
9. Гордєєва А. Й. Мотивація англомовної комунікативної діяльності молодших школярів // Іноземні мови. 2016. №5. С. 20-24.
10. Гришкова Р. О. Сучасний підручник з іноземної мови як засіб міжкультурного спілкування. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2003/28-15-27.pdf> (дата звернення: 14.03.2023)
11. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.03.2023)

12. Дикун О. С. Розвиток комунікативних навичок учнів молодших класів на уроках англійської мови з використанням різних видів завдань [Рукопис]: дипломна робота. Спеціальність «014 Середня освіта (Мова і література (англійська))». Мукачево : МДУ, 2021. 78 с.
13. Дубровська Л. О., Дубровський В. Л., Ковнер В. В. Сучасні педагогічні технології: метод. матеріали. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2011. 79 с.
14. Дячук Н. Методика формування іншомовної комунікативної компетентності школярів. Наукові записки. Серія : Педагогіка. 2017. № 4. С. 37.
15. Зубенко Т. В. Комунікативний підхід до навчання іноземної мови в учнів початкової школи. Миколаїв : МДУ імені В. О. Сухомлинського, 2006. 120 с.
16. Калініна Л. В. Лінгвокультурний аспект формування комунікативної компетенції учнів початкової школи // Перспективи раннього навчання іноземних мов в Україні та за кордоном: монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С. 47-60.
17. Калмикова Л. Психолінгвістичні і лінгвометодичні підходи до змісту мовленнєвих навичок і вмінь // Початкова школа. 2013. №5. С. 5-7.
18. Карп'юк О. Д. Особливості комунікативно орієнтованого навчання англійської мови у початковій школі за серією навчально-методичних комплектів для 1-4 класів шкіл з поглибленим вивченням англійської мови: метод, посібник для вчителів. Тернопіль : Лібра Терра, 2016. С. 61.
19. Коломінова О. О. Освіта учнів початкової школи засобами англійської мови // Іноземні мови. 2012. №2. С. 35.
20. Концептуальні засади створення змісту сучасного шкільного підручника: Словацький досвід // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць. Київ : Педагогічна думка, 2013. Вип. 3. С. 226-231.
21. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення: 14.03.2023).
22. Костікова І. І. Навчання іноземних мов молодших школярів : варіативність організаційних форм. Харків : Щедра садиба плюс, 2014. 228 с.

23. Ключковська І. М. Базові підходи до структурування змісту інтегративного підручника з іноземних мов для студентів інженерних спеціальностей. https://vlp.com.ua/files/09_36.pdf (дата звернення: 14.03.2023).
24. Кміть О. В. Пріоритетні тенденції англomовної початкової освіти в контексті концепції «Нова українська школа». Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Вип. 156. 2018. С. 62-65.
25. Малишевська Ю. Використання тематичного контексту для розвитку іншомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів. Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; педагогічний факультет ; [відпов. секр. Н.В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. Вип. ХІХ. С. 202-205.
26. Мартинова Р. Ю. Цілісна загальнодидактична модель змісту навчання іноземних мов: моногр. Київ : Вища шк., 2004. 454 с.
27. Марчук І. П. Формування професійних якостей майбутнього соціолога у процесі контекстного навчання : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Запоріжжя, 2009. 20 с.
28. Мельник Н. І. Іншомовна компетентність як пріоритетний напрям у змісті професійної підготовки педагогів у країнах Європи // Іншомовна освіта педагога: виклики, проблеми, перспективи: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 5 лист. 2105 р.). Київ, 2015. С. 201-207.
29. Мельник А. Контекстне навчання у процесі професійного іншомовного спілкування студентів немовних спеціальностей. Витоки педагогічної майстерності. Серія «Педагогічні науки». 2012. Вип. 10. С. 191-196.
30. Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
31. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / під загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

32. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
33. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навч. закладах: підр. Київ : Академія, 2010. С. 116-127.
34. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха [та ін.]. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
35. Мирончук Н. М. Контекстний підхід у підготовці студентів до професійної діяльності у зарубіжній педагогічній теорії. Креативна педагогіка. 2018. Вип. 13. С. 95-101.
36. Мотивація до незалежного вивчення англійської мови. URL: <https://english-online.org.ua/articles/motivation-to-learn-english> (дата звернення: 16.02.2023).
37. Мошник О. С. Сучасні технології формування іншомовної фонетичної компетенції учнів початкової школи. URL: <https://genezum.org/library/suchasni-tehnologii-formuvannya-inshomovnoi-fonetychnoi-kompetencii-uchniv-rochatkovoii-shkoly> (дата звернення: 19.09.2023).
38. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>.
39. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
40. Нова українська школа: навчальна платформа для підготовки вчителів англійської мови. URL: <https://nus-english.com.ua/> (дата звернення: 14.03.2023).
41. Гунько С. Новий підхід до вивчення англійської мови на початковому етапі // Початкова школа. 2011. № 8. С. 33.
42. Олинець Т. В. Комунікативний метод як пріоритетний на сучасному етапі навчання англійської мови у закладах вищої освіти // Педагогічна освіта:

теорія і практика : Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. Вип. 24 (1-2018). Ч.2. Кам'янець-Подільський, 2018. С. 340-344.

43. Паршикова О. О. Особливості першого етапу навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи // Наукові записки. Серія: педагогіка. 2015. № 3. С. 60.

44. Пехота О. М. Освітні технології: навч.-метод. посіб. Київ : АСК, 2004. 256 с.

45. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ, 2012. 135 с.

46. Риб'як В., Ревуцька С. Контекстний підхід до викладання англійської мови професійного спрямування. International scientific and practical conference: Current trends and factors of the development of pedagogical and psychological sciences in Ukraine and EU countries, September 25-26, 2020. Lublin, Poland, 2020. Part 2. С. 173-177.

47. Савечко Я. В. Використання інноваційних технологій на уроках англійської мови для учнів початкової школи. URL: http://xn--e1aaifpcds8ay4h.com.ua/files/image/konf%2011/doklad_11_3_2_30.pdf (дата звернення: 07.06.2023).

48. Савченко О. Я. Мета і результат уроку в контексті компетентнісного підходу // Початкова школа. 2015. №3. С. 10-15.

49. Самілик Т. О. Письмо як засіб навчання іноземної мови на початковому етапі. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/78176/1/Samilik_Bachelous_paper.pdf;jsessionid=56EDC21013D356D3555FACB69015745E (дата звернення: 06.02.2023).

50. Сіранчук Н. М. Процес формування лексичної компетентності молодшого школяра у структурі теорії мовленнєвої діяльності // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2015. Вип. 4. С. 72-76.

51. Скуратівська М. О. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов. URL: <http://intkonf.org/skurativska-mo-suchasni-metodi-ta-tehnologiyi-vikladannya-inozemnih-mov-u-vischiiy-shkoli-ukrayini> (дата звернення: 28.01.2023).
52. Старагіна З. П. Про мовний розвиток молодших школярів // Педагогіка і психологія. 2010. №1. С. 10-16.
53. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти : 1-2 та 3-4 класи. Київ : Видавництво «Просвіта», 2019. 336 с.
54. Хомяковська Т. О. Контекстне навчання як засіб інтеграції у процесі викладання англійської мови. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/16575.pdf> (дата звернення: 23.10.2023).
55. Черпанова С. Б. Навчання іншомовного спілкування молодших школярів засобами колективних форм роботи // Наука і освіта: науково-практичний журнал Південного наукового центру НАПН України. 2011. №4. С. 497.
56. Чорна Ю. Все про контекст на заняттях англійської. URL: <https://grade.ua/uk/blog/how-to-set-context-for-an-english-lesson/> (дата звернення: 15. 05.2023).
57. Шевченко С. І. Методика навчання англійської мови у початковій школі : навч. посібн. Ніжин : Видавництво НДУ імені Микола Гоголя, 2010. 155 с.
58. A chance to talk. Report on a new model for primary schools to support children's speech, language and communication. URL: https://speechandlanguage.org.uk/media/1969/actt_report.pdf (дата звернення: 14.07.2023).
59. Activities to Encourage Speech and Language Development. URL: <https://www.readingrockets.org/topics/early-literacy-development/articles/activities-encourage-speech-and-language-development> (дата звернення: 25.08.2023).
60. Benne R. R., Quintana J. Oxford heroes. Student's book. Oxford University Press. 2018. P. 36-41.

61. Frodesen J., Holten Ch. Power of context in language teaching and learning. National Geographic. 2004. 288 p.
62. Hartley J. Reading, writing, speaking and listening: perspectives in applied linguistics // Appl. linguistics. Oxford, 2007. Vol. 28, № 2. P. 316-325.
63. Perin D. Facilitating student learning through contextualization. Assessment of evidence series. CCRC Working Paper. No. 29. New York: Columbia University, 2011. 62 p. URL: <https://ccrc.tc.columbia.edu/media/k2/attachments/facilitating-learning-contextualization-working-paper.pdf> (дата звернення 16.08.2023).
64. Teaching foreign languages in the primary school. URL: <https://www.routledge.com/Teaching-Foreign-Languages-in-the-Primary-School/Maynard/p/book/9780415557429> (дата звернення: 02.02.2023).
65. Terrel T. D. The natural approach to language teaching: an update // Modern Language Journal. 2012. № 18. P. 121-132.